

**Ольга БОДНАР** – Народний депутат України (фракція БЮТ-Батьківщина), Перший заступник Голови Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування



На сьогодні вже очевидно, що [впровадження військового душпастирства \(капеланства\) в Україні](#) – це не питання вибору, а питання часу. Цей вибір вже зроблено, коли у 1991 році наша держава взяла на себе зобов'язання гарантувати кожному “право на свободу світогляду і віросповідання”, а в 1996-му – закріпило його на рівні Конституції України у статті 35.

У розвиток згаданої конституційної гарантії Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» у статті 21 визначає: “Командування військових частин надає можливість військовослужбовцям брати участь у богослужіннях і виконанні релігійних обрядів”. Очевидно, що богослужіння та релігійні обряди не можуть відбуватись без посередництва священнослужителів. Через це в Україні по факту активно розвивається душпастирське служіння у війську, яке потребує належного нормативно-правового забезпечення з метою впорядкування цієї діяльності.

Вже не один рік я порушую перед Міністерством оборони України питання про стан та умови забезпечення права військовослужбовців Збройних Сил України на свободу віросповідання. І заслуговує на позитивну оцінку та увага, яке Міністерство приділяє цим питанням, розвиваючи співпрацю з Радою у справах душпастирською опіки та посилюючи зі свого боку нормативно-правову базу щодо задоволення релігійних потреб військовослужбовців. Зокрема, мається на увазі затверджена у квітні цього року Наказом Міністра оборони [«Концепція душпастирської опіки у Збройних Силах України»](#) та Директива Міноборони 2006 року № Д-25 [«Про впорядкування питань задоволення релігійних потреб військовослужбовців Збройних Сил України»](#)

Слід зауважити, що нормативна база в цій сфері, зокрема законодавчі акти, не може розвиватися поспіхом та враховувати інтереси лише однієї конфесії. Для держави важливо, щоб в Україні був збережений міжконфесійний мир, а окремі локальні міжцерковні непорозуміння не були привнесені у військо. Тому вкрай важливим є побудова в Україні моделі душпастирської опіки на принципах, які б сприяли єдності, вихованню високих моральних якостей та патріотичних почуттів у військовослужбовців не залежно від того, священник якої конфесії надає їм духовну опіку. Ці принципи мають бути універсальними, а душпастирська опіка має надаватись спеціально навченими священниками з дотриманням певних обов'язкових стандартів.

В умовах багатоконфесійності українського суспільства ми свідомі того, що в державі мають бути розроблені чіткі механізми доступу священнослужителів до військових частин, в яких перебувають їх вірні. При цьому задоволення релігійних потреб військових не може відбуватись у хаотичному порядку та будь-ким, адже з іншої сторони не можна ігнорувати важливий для держави аспект національної безпеки і оборони, включно з військовою таємницею. Тому вважаю цілком доцільним те, що Міністерство оборони України веде діалог з різними конфесіями в рамках Ради у справах душпастирської опіки, а також у форматі Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, задля вироблення правових механізмів взаємодії та співробітництва Збройних Сил та релігійних організацій у сфері розвитку душпастирської опіки.

Досвід розвинутих країн Європи підказує, що наша держава спроможна зробити подальші кроки для розвитку військового душпастирства на наших теренах. Тим більше, що це є затребуваним не з боку міжнародної спільноти, а безпосередньо нашими громадянами, які у своїй абсолютній більшості ідентифікують себе як віруючі у Бога люди, про що свідчать соціологічні дослідження останніх років.

З огляду на це, право військовослужбовця на свободу віросповідання повинно бути забезпечене не гірше, ніж права інших категорій громадян. І я переконана, що ми можемо досягнути цього у найближчому майбутньому за допомогою постійного та прозорого діалогу виконавчих, законодавчих органів влади з церквами і релігійними організаціями, адже єднання зусиль та співпраця держави та інститутів громадянського суспільства можуть якнайкраще забезпечити інтереси суспільства в цілому.

*Текст промови, виголошений 14 грудня 2011 року, під час Всеукраїнської науково-практичної конференції з іноземною участю на тему «Збройні Сили України та українське військове душпастирство», яка проходила у Києві у Центральному Будинку офіцерів.*

Інститут релігійної свободи, м.Київ  
[www.irs.in.ua](http://www.irs.in.ua)